

2019

Jaarverslag Vriendenkring De Heimanshof

Inhoudsopgave

Luctor et emergo	2
1. Activiteiten 2019 in vogelvlucht	3
2. Vereniging De Heimanshof: spanningen en nieuw elan	5
Interne communicatie geïntensiveerd	6
Nieuw elan.....	6
Jeugdnatuurclub De Heimanshof	7
Struinkids.....	7
GreenTeens	8
Stages	8
3. Natuur-, milieu- en duurzaamheidseducatie	9
4. Biodiversiteit en beheer	11
5. Sociale duurzaamheid en vrijwilligersbeleid	15
Vitale jong dementerenden	15
Reïntegratie.....	15
Inspiratieprogramma.....	15
Struintuin.....	16
6. Natuureducatie inwoners Haarlemmermeer e.o.	17
Samenwerking met Stichting M.E.E.RGroen	18
Samenwerking IVN	18
Inhaken op landelijke themadagen	19
7. Beheer gebouwen, installaties en kassen	20
Kijkdoos	20
Pompen	20
Kassen.....	21
Boomhut en nieuw bomenpad	21
Gereedschap en materialen	22
8. Organisatie	23
9. Financieel verslag	24
10. Epiloog.....	25

Luctor et emergo

Het bestuur van De Heimanshof blikte graag samen met u terug op het afgelopen jaar. Het is een turbulent jaar geweest. Natuurlijk sta je als bestuur voortdurend voor keuzes. Maar één van die keuzes, hoe om te gaan met het structurele conflict met de beheerder, was wel het dieptepunt in onze geschiedenis. De schaduw van het conflict, dat begin juli leidde tot het ontslag van de beheerder, was het hele jaar voelbaar. Uiteindelijk besloot de rechter in december dat de samenwerking met de beheerder terecht door het bestuur als onwerkbaar werd ervaren.

Hoe hartverwarmend was het vervolgens om te merken dat allerlei mensen opstonden die het wel en wee van de tuin ter harte gingen én die de daad bij het woord voegden. Vaste vrijwilligers zetten een tandje bij en nieuwe vrijwilligers deden hun intrede in de tuin. Tegen het einde van het jaar lag de tuin er in prima winterstand bij.

Een hoogtepunt was zonder meer het bezoek van burgemeester Onno Hoes aan de ALV. De burgemeester speldde Nol de versierselen op die horen bij de onderscheiding 'Lid in de Orde van Oranje-Nassau'. Voor Nol kwam dit als een complete verrassing; wij waren er trots op.

Uiteraard stond het verenigingsjaar bol van de mooie activiteiten. In het voor u liggende jaarverslag kunt u er alles over lezen. Op twee langlopende dossiers, de renovatie van De Kijkdoos en het bouwen van het bomenpad, konden we eindelijk een klap geven. De uitvoering vindt plaats in de eerste maanden van 2020. Ook hebben we een zeer enthousiaste samenwerkingspartner gevonden in Amstelring Dagbesteding. Sinds juli werkt een groep vitale jong dementerenden twee ochtenden per week in de tuin.

Het was een jaar van transitie, van overgang. Een aantal bestuursleden trad terug en nieuwe bestuursleden meldden zich aan. De sollicitatieprocedure voor een nieuwe beheerder werd gestart en in 2020 zal een nieuwe beheerder in dienst treden.

Dit alles geeft ons het gevoel dat een nieuw elan in de vereniging is ontstaan. Wij zijn blij met deze ontwikkelingen, blij dat onze vereniging zoveel daadkracht en veerkracht heeft. Na het turbulente jaar 2019 kijken wij gretig uit naar een nieuw jaar met zoveel beloftes, waardoor De Heimanshof het mooiste groene pareltje van Haarlemmermeer is en blijft.

Cor Mouwen, voorzitter

Namens het bestuur van De Heimanshof

1. Activiteiten 2019 in vogelvlucht

Januari

- Nieuwjaarsborrel
- Struinkids maken vogelnestkastjes en sneeuwpoppen
- Lezing van Marc Siepman: 'Gezonde bodem: alle kleine beestjes helpen.'
- GreenTeens op bezoek bij het schildpaddencentrum

Februari

- Workshop botanisch tekenen
- GreenTeens chillen in de boomhut

Maart

- Struinkids naar de sterrenwacht
- Boomweggeefweek
- 16 maart NL doet
- GreenTeens spotten weidevogels op de fiets
- Start Struinkidsclub moestuinieren

April

- Stinsenplantendag ism IVN; start campagne 'Meer biodiversiteit: help jij een handje'
- Ringslangbroedhopen bouwen
- GreenTeens doen natuurwerk in Friesland

Mei

- Struinkids zoeken geweien in de duinen
- GreenTeens klimmen in klimbos
- Fête de la Nature

Juni

- GreenTeens collecteren voor Oranjefonds
- Workshop Natuurfotografie door John van Loon en Zomerfestival

Juli

- Werkzaterdagen nieuw leven ingeblazen
- Zomerkamp GreenTeens in Limburg

Augustus

- Struinkidsclub voor thuisblijvers
- GreenTeens vieren Beachparty
- Struinkids zoeken vleermuizen in 'Nacht van de vleermuis'

September

- Oogstfeest van de Struinkids

Oktober

- Wildsafari in de Waterleidingduinen
- GreenTeens overnachten in zelfgebouwde hut
- Nacht van de nacht in De Heimanshof

November

- Natuurwerkdag
- Opschoonactie in de wijk
- GreenTeens helpen dieren
- Vrijwilligersfeest

December

- Sinterklaas
- Kerstversiering maken met de Struinkids

2. Vereniging De Heimanshof: spanningen en nieuw elan

Welke rol kan je en wil je anno 2020 (en verder) gaan vervullen in de Haarlemmermeerse samenleving? Met die vraag startten we begin 2019 de gesprekken over het nieuwe beleidsplan 2020-2024. De tuin heeft zich in 44 jaar ontwikkeld tot een niet weg te denken groene parel in de Haarlemmermeer, onderhouden door bevlogen beheerders en enthousiaste vrijwilligers. Jaarlijkse komen circa 5000 kinderen van de basisschool naar de tuin om zich te verwonderen over de samenhang in de natuur. Hun ouders en leerkrachten delen mee in die verwondering. Dat is een krachtige pijler onder ons bestaan die ook naar de toekomst op nummer 1 blijft staan. Maar hoe verder met het vergroten van onze maatschappelijke waarde voor de wijk, kwetsbare groepen in de samenleving en gemeentelijke groendoelen?

Eind 2018/begin 2019 zijn diverse gesprekken gevoerd met zorgorganisaties, maatschappelijk werk, de wijk, NMCX en de gemeente om te zoeken naar win-win situaties. Daarbij werd nadrukkelijk gekeken naar het voormalige NMCX-gebouw en de kassen die door de gemeente bouwtechnisch zijn afgekeurd. Welke kansen liggen daar om samen te werken aan gemeenschappelijke doelen. Dit verkenningsproces liep langzamer dan gehoopt bij gebrek aan capaciteit. De bestuurlijke bezetting is al enkele jaren onder het gewenste niveau. Mensen willen graag vrijwilligerswerk doen, maar bestuurlijke verantwoordelijkheid dragen is voor de meesten een stap te ver. Het bestuur wilde daarom voor een ander besturingsmodel kiezen: een klein bestuur met daaronder werkgroepen met coördinatoren die samen met de beheerder voor planvorming en uitvoering zorgen. Dit plan werd in de ALV voorgelegd aan de leden.

Een andere toekomstvraag die voorlag was de invulling van de beheerdersfunctie 2020. De beheerder, Franke van der Laan, zou in december 2019 de pensioengerechtigde leeftijd bereiken en daarmee zou, conform de CAO Hoveniers, de arbeidsovereenkomst ten einde komen. In de aanloop naar de werving vond een kritische beschouwing op het functieprofiel plaats. In de afgelopen jaren waren steeds meer werkzaamheden in het pakket gekomen wat regelmatig tot spanningen leidde in prioritering en keuzes. De beheerder wilde graag door na zijn pensioen, maar het bestuur wilde met een nieuwe beheerder het nieuwe decennium in.

In het begin van het jaar namen de onderlinge spanningen tussen het bestuur en Franke in snel tempo toe. Deze werden voor de vrijwilligers en leden zichtbaar in de twee Algemene Ledenvergaderingen van 3 april en 14 mei. Er ontstond verdeeldheid onder de leden, met mensen vóór het bestuur en vóór Franke.

Uit de leden formeerde zich de werkgroep Harmonie die zich onder leiding van Watze de Vries boog over de vraag 'Hoe De Heimanshof weer een vriendenkring' kon worden. De werkgroep kon niet voorkomen dat de onderlinge verhoudingen tussen bestuur en Franke dusdanig verstoord raakten, dat langer doorgaan in de ogen van het bestuur niet verantwoord meer was. Begin juli werd de arbeidsovereenkomst met de beheerder voortijdig beëindigd. Het bestuur zag zich ook genooddaakt hem te royeren als lid.

Franke heeft zijn ontslag bij de kantonrechter aangevochten en wilde een uitspraak van de leden over zijn royement. De zitting bij het kantongerecht was op 28 november. De rechter deed medio december uitspraak en stelde het bestuur in het gelijk. Tijdens een emotierijke bijzondere Algemene

Ledenvergadering 3 december stemde het merendeel van de aanwezige leden (41 voor, 27 tegen en 1 blanco) in met het bestuursbesluit om Franke te royeren.

Hiermee kwam een einde aan een zeer emotionele periode die zijn sporen in alle geledingen van de vereniging heeft nagelaten.

Interne communicatie geïntensiveerd

In een crisissituatie is communicatie vaak de oorzaak van veel verwarring en anderzijds de sleutel tot de oplossing. Dat bleek ook wel in dit jaar. Op grond van de ervaringen begin dit jaar heeft het bestuur de communicatie met de vrijwilligers vanaf juni sterk geïntensiveerd. Naast informeren is het verhogen van de betrokkenheid en inspraak bij de beleidsbepaling een belangrijke drijfveer voor de intensivering. Komend jaar willen we onderzoeken hoe we ook de 'passieve' leden (mensen die De Heimanshof steunen maar niet in de tuin werken) meer bij het beleid van de vereniging kunnen betrekken.

Maandelijks werden de vrijwilligers bijgepraat en konden zij hun visie op ontwikkelingen geven. Daarnaast is er een speciale vrijwilligersnieuwsbrief gekomen om ook vrijwilligers die niet op deze bijeenkomsten kunnen komen, op de hoogte te houden.

Het activiteitenplan 2020 is een eerste resultaat van de grotere betrokkenheid bij de beleidsontwikkeling. Het bestuur kreeg uitstel van de gemeente om dit plan op te stellen en die tijd is benut om met meer vrijwilligers dan voorheen in gesprek te gaan over wat wenselijk en haalbaar is voor 2020.

Nieuw elan

Sinds juli zat de vereniging zonder beheerder. Het werk in de tuin is echter verre van stilgefallen. Diverse vrijwilligers zijn extra uren gaan maken om de noodzakelijke werkzaamheden uit te voeren. Nol van Burik en Ans Röling namen de taak op zich van 'waarnemend beheerder' en zorgden voor de begeleiding van de vrijwilligers.

In augustus/september formeerde zich een tuincommissie die tweewekelijks bij elkaar komt en in kaart brengt welke werkzaamheden in de tuin moeten worden verricht op korte en langere termijn. Zij wordt met advies bijgestaan door Henk Nijenhuis, die lid is van De Heimanshof, en de vorige beheerder van De Heimanshof was en werkzaam is als polderecoloog bij de gemeente Haarlemmermeer.

Een welkome extra werkracht-impuls kwam van onze Amstelring-vrijwilligers die in juli 2019 bij wijze van proef gestart zijn met meehelpen in de tuin. Zij hebben boven verwachting veel werk verzet en zijn een enorme aanwinst voor de tuin. (zie verder hoofdstuk 5 Vitale jong dementerenden)

De werkzaterdagdag is weer in leven geroepen. Nu zijn er iedere maand zo'n 10-15 mensen actief bezig in de tuin op zaterdag. In totaal zijn er wekelijks circa 25-30 mensen actief in de tuin.

Het riet wordt uit de vijver verwijderd op een werkzaterdag.

Ook hebben zich eind van het jaar drie vrijwilligers kandidaat gesteld voor het bestuur. Dit is een zeer welkome versterking aangezien het bestuur al in ondertal was en voorzitter Cor Mouwen vanwege zijn verhuizing naar Friesland De Heimanshof gaat verlaten. Er zit nog geen nieuwe voorzitter bij; die zoektocht wordt voortgezet in 2020.

Jeugdnatuurclub De Heimanshof

Sinds 2007 heeft De Heimanshof een eigen Jeugdnatuurclub. De club is opgezet om kinderen met een (groot)ouder de fascinatie voor de natuur bij te brengen, en om instroom van jonge mensen in het 'vergrijzende' vrijwilligersbestand te krijgen. Dit laatste lukt nog mondjesmaat en is een speerpunt voor het komend jaar. De jonge leden heten Struinkids en de oudere (12 t/m 21) GreenTeens.

Struinkids

De jongste leden (6 t/m 11 jaar), de Struinkids, hebben met veel enthousiasme hun eigen moestuintje bijgehouden en geleerd hoe ze groenten kunnen telen. Hun thuisbasis is de Struintuin. Naast het moestuinieren leren de kinderen ook allerlei andere sociale en motorische vaardigheden, zoals leren samenwerken, het behalen van een kruiwagenrijbewijs, samen koken, een hekje leren vlechten van wilgentenen en gewoon lekker spelen in de natuurontdektuin. Een rondje langs alles wat groeit en bloeit in de heemtuin maakt vaak onderdeel uit van het lesprogramma, zodat de kinderen en (groot)ouders ook betrokken raken bij de vereniging.

Ook zijn er door het jaar heen diverse excursies met leuke natuurervaringen buiten de tuin. Zoals het zoeken naar hertengeweien, een bezoek aan de sterrenwacht, vleermuizen zoeken, broeihopen bouwen voor ringslangen en een wildsafari in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Aan het Struinkidsprogramma deden dit jaar rond de 20/25 kinderen mee. De start van het seizoen is eind maart. Ook dit jaar liep het aantal deelnemers na de zomervakantie terug; iets wat ieder jaar weer gebeurt. De begeleiding van de Struinkids is na het wegvallen van de beheerder opgevangen door Nol en Ans.

Kruiwagenrace Struinkids door de tuin

Oogstfeest, samen koken en eten

GreenTeens

De GreenTeens zijn de oudere leden van de Jeugdnatuurclub (leeftijd 12 t/m 21 jaar). Deze tieners bepalen en organiseren hun activiteiten zoveel mogelijk zelfstandig, met begeleiding van een drietal volwassen leden. De groep bestond dit jaar uit circa 15 tieners die maandelijks met elkaar op pad gingen. Zo gingen ze natuurwerken en wadlopen in Friesland, klimmen in een klimbos, op bezoek bij een schildpaddenopvang, ze hielden een beachparty en hebben dierenonderkomens gebouwd. Het hoogtepunt van het jaar was het zomerkamp in Limburg. De GreenTeens financieren dit kamp grotendeels zelf door te collecteren voor het Oranjefonds. Ze haalden dit jaar met hulp van enkele volwassenen € 2.200 op in Badhoevedorp. Een mooie prestatie. De helft van dit bedrag konden ze benutten om de kosten van het kamp en andere activiteiten te betalen. Ook toonden ze hun maatschappelijke betrokkenheid door mee te lopen bij de grote klimaatmars (zie foto).

De GreenTeens worden sinds de start 7 jaar geleden met veel enthousiasme begeleid door Franke en Marike Bos. Het gedwongen vertrek van Franke bracht de GreenTeens in een moeilijke situatie: bij De Heimanshof blijven zonder Franke, of vertrekken en met Franke verder gaan. Ze hebben er, helaas voor De Heimanshof, voor gekozen om De Heimanshof te verlaten. De werkgroep Harmonie heeft nog naar oplossingen gezocht maar die zijn niet gevonden. Wij wensen hen veel succes en natuurplezier op de nieuwe weg die ze zijn ingeslagen.

Stages

Als vereniging vinden wij het belangrijk om onze natuurkennis en manier van werken door te geven aan jonge mensen. Door het jaar heen zijn daarom ook stagiaires in de tuin te vinden. Jongeren die een beroepsopleiding volgen, middelbare scholieren die een snuffelstage volgen of een maatschappelijke stage doen. Zij zorgen voor frisse invalshoeken en jeugdig elan en soms nieuwe ideeën voor de tuin of de organisatie.

Via stages proberen we nieuwe jonge vrijwilligers te vinden voor onze vereniging. Dit jaar is een van de stagiaires ingestroomd bij de GreenTeens. Verjonging van ons vrijwilligersbestand is belangrijk met het oog op de toekomst van de vereniging.

3. Natuur-, milieu- en duurzaamheidseducatie

Koninklijke onderscheiding voor 'Meester' Nol

Op 3 april ontving bestuurslid Nol van Burik een koninklijke onderscheiding uit handen van waarnemend burgemeester Onno Hoes. Nol kreeg deze onderscheiding vanwege zijn verdiensten voor het natuuronderwijs aan kinderen van de basisscholen in de Haarlemmermeer gedurende zo'n 40 jaar. Naast dat 'werk' is Nol al vele jaren bestuurslid van de Vriendenkring De Heimanshof, imker en is iedere week minimaal 1 dag aan het werk in de tuin. Van harte gefeliciteerd Nol met deze prachtige onderscheiding Lid in de Orde van Oranje-Nassau.

De Heimanshof is 44 jaar geleden opgericht als instructietuin voor Natuureducatie en dat is nog steeds het primaire doel van de vereniging. We werken er dagelijks aan om de ecologische kwaliteit van de tuin op een zodanig niveau te houden, dat het NMCX daar inspirerende en boeiende NME/NDE-lessen kan geven. Dit is ook een van de prestatie-eisen voor de gemeentelijke subsidie die wij ontvangen.

Dit jaar mochten we 4890 leerlingen (199 groepen) welkom heten in de tuin voor een ontdektocht met opdrachten. Daarnaast deden 127 leerlingen mee aan het schooltuinprogramma. De kinderen leerden in circa 16 weken hoe ze groenten kunnen telen.

In december 2018 heeft het NMCX Centrum voor Duurzaamheid het terrein van De Heimanshof als thuisbasis ingeruild voor een locatie in het centrum van Hoofddorp. Vooruitlopend op de verhuizing is goed overleg geweest over mogelijke logistieke problemen die zouden kunnen ontstaan. Deze zijn tijdig opgepakt en daardoor is het lesprogramma in 2019 goed verlopen.

Dit jaar hebben diverse gesprekken met het NMCX plaatsgevonden over de gewenste situatie rond de NME/NDE-lessen naar de toekomst toe. Via de gemeente kregen we te horen dat zowel de kassen als het voormalig NMCX-kantoor technisch afgeschreven zijn. Een deel van de kassen wordt gebruikt als ontvangstruimte voor schoolklassen. Samen met het NMCX gaat De Heimanshof voor een nieuwe representatieve ontvangstruimte voor NME/NDE. Bij voorkeur zou deze ruimte onderdeel uit moeten maken van een groter plan om het huidige gebouw te vervangen door een gebouw waarin ook andere organisaties (wijk, zorg- en natuurorganisaties) gebruik van maken. (zie ook hoofdstuk 7) In 2020 gaan De Heimanshof, NMCX en de gemeente samen om tafel zitten om de toekomst rond de NME verder vorm te geven.

In het najaar ontstond een 'crisissituatie' rond de kassen. De gemeente is met een nieuwe verzekeraar in zee gegaan en die weigerde de kassen te verzekeren. Grootste struikelblok was een aantal ruiten bovenin de kas waarin barsten zaten. Het risico van breuk was te groot. Ook was de staat van onderhoud van de planten (groeiden tegen het glas aan) en het brandgevaarlijke schermdoek in de kassen reden voor de opstelling van de verzekeraar. De kassen gingen op slot en de schoolklassen werden tijdelijk opgevangen

in het voormalig NMCX-gebouw. Na intensief overleg met de gemeente is een oplossing gevonden voor de situatie. De gemeente (verhuurder van de kassen) heeft de ramen laten repareren, de planten zijn door ons (huurder van de kassen) stevig gesnoeid en het schermdoek is door ons verwijderd. Daarmee kon begin 2020 het sein op groen en kunnen de kassen weer gebruikt worden voor de ontvangst van groepen en werkzaamheden.

In ons activiteitenplan 2019 was de actie opgenomen om de kwaliteit van de informatievoorziening over de aquaria in de kassen te verbeteren en daar lessen over te ontwikkelen. Dit punt is niet uitgevoerd. Het bestuur vond de situatie rond de aquaria vanuit het oogpunt van veiligheid en dierenwelzijn ongewenst en heeft de aquaria ontmanteld. Ook hebben we het NMCX op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rond het nieuw te bouwen bomenpad. Het contract voor de bouw is getekend (zie hoofdstuk 7) en het NMCX gaat het bomenpad in de lessen van 2020 een plek geven.

Samen met NMCX wordt een plan gemaakt om de heemtuin ook buiten de NME/NDE-lessen om aantrekkelijker te maken voor kinderen die met een begeleider door de tuin lopen. Bijvoorbeeld in de vorm van een permanent kabouter- of paddenstoelenpad, en plekjes waar kinderen opdrachtjes kunnen uitvoeren. De educatieve routes kunnen dan eindigen in de natuurontdektuin/Struintuin waar ze vrijuit kunnen spelen.

Leren in de natuur, zoals Eli Heimans het graag zag.

4. Biodiversiteit en beheer

Beheerder Franke van der Laan

Het beheer van De Heimanshof was sinds 2008 in handen van Franke van der Laan. Hij volgde Henk Nijenhuis op die polderecoloog van de gemeente Haarlemmermeer werd. Franke was al lid van vereniging en had enige tijd zitting in het bestuur voor hij beheerder werd. Onder zijn bevlogen leiding is een aantal nieuwe elementen aan de tuin en vereniging toegevoegd. Hij heeft samen met onder meer Nol van Burik een jeugdafdeling opgericht en een natuurontdektuin gebouwd. In de kassen bouwde hij een 'winterwerkplaats' zodat vrijwilligers ook op gure dagen warm konden werken. Samen met diverse vrijwilligers maakte hij een onderwaterontdekwereld waarin het onderwater leven in de Haarlemmermeer zichtbaar was. Met zijn columns, persberichten en interviews op de lokale RTV bracht hij het gedachtengoed van De Heimanshof bij een groot aantal inwoners van de Haarlemmermeer onder de aandacht. Vele vrijwilligers, stagiaires en bezoekers werden meegetrokken in zijn enthousiasme voor en kennis van de natuur. Met name de jeugdleden wist hij met spannende en bijzondere activiteiten te boeien. Franke had grotere ambities dan alleen het werken in de tuin en ging steeds meer projecten buiten de tuin opzetten. Deze zijn in 2012 onder de vlag van stichting M.E.E.RGroen gebracht waar hij directeur van is. Het bestuur heeft grote waardering voor hetgeen Franke voor De Heimanshof heeft gedaan. Helaas leidden toenemende spanningen tussen het bestuur en Franke tot een voortijdig afscheid in juli van dit jaar.

Het werk in de tuin kent een min of meer vast ritme dat met de seizoenen meebeweegt. Min of meer vast omdat de klimaatverandering ook processen in de tuin beïnvloedt. De zachte winters leiden ertoe dat de stinsenplanten zoals sneeuwkllokje, winterakoniet en krokussen steeds vroeger hun kop boven de grond uitsteken. De droogte in de zomer zowel van dit jaar als vorig jaar leidde ertoe dat we hier en daar toch water moesten gaan geven; iets wat je in een natuurtuin liever niet doet. Door de relatief hoge temperaturen in het najaar bleef het gras groeien en waren extra maaibeurten nodig. In dit hoofdstuk leiden we u door het jaar heen aan de hand van beheerwerkzaamheden die zijn uitgevoerd. Dit is slechts een fragment van het totale werk maar geeft een indruk van de diversiteit en hoe we werken aan behoud en vergroting van de biodiversiteit in De Heimanshof.

In het voorjaar is het vijverdoek van de vijver in de voorbeeldtuin en die van het Tiemensslootje vervangen. Voordat dit kon worden uitgevoerd zijn de planten uit de vijvers gehaald. Na de renovatie zijn de planten teruggeplaatst in de vijvers en zijn enkele andere toegevoegd, zoals waterviolier en later gekroesd fonteinkruid. De galigaan in de voorbeeldtuin is gehalveerd. In deze tijd van het jaar worden de snipperpaden ook weer voorzien van een nieuwe laag snippers en gaan we regelmatig de tuin in om de eerste bloeiende planten te ontdekken en kwinkelerende vogels te spotten.

Eind maart werd de jaarlijkse boomweggeefactie gehouden. Bomen en struiken, groot en klein, die tijdens werkzaamheden in de tuin en door stichting M.E.E.RGroen zijn verzameld stonden ingekuild in de akkers klaar voor bezoekers die hun tuin op een natuurlijke manier willen aankleden met een (extra) boom en/of struik.

Dit jaar organiseerden we op 14 april voor het eerst een themadag over stinsenplanten in samenwerking met het IVN Instituut voor Natuureducatie. Het woord stinsenplant is afgeleid van het Friese *stins* dat *stenen huis* betekent. Adellijke families en rijke boeren konden zich zo'n huis veroorloven en plantten rondom hun stenen huis mooie planten die van elders werden aangevoerd en zijn verwilderd. De meeste stinsenplanten zijn voorjaarsbloeiers die bloeien als het blad nog niet aan de bomen zit. Op die dag werd ook de campagne "Meer biodiversiteit, help jij een handje?" gelanceerd door wethouder Sedee. Tijdens de dag waren er lezingen over stinsenplanten of rondleidingen door de tuin onder een stralend zonnetje. Hoewel veel soorten al waren uitgebloeid waren er nog genoeg soorten te bewonderen: lenteklokje, slanke sleutelbloem, bosanemoon, blauwe anemoon, longkruid, vingerhelmbloem en holwortel. Deze laatste twee lijken erg op elkaar, maar zijn eenvoudig uit elkaar te houden. Vingerhelmbloem heeft, zoals de naam al aangeeft een handvormig schutblaadje terwijl holwortel dit niet heeft.

In de loop van de tijd hebben met name de bomen en struiken in de tuin zich sterk ontwikkeld. Hierdoor komt er steeds meer schaduw in de tuin. Verder vindt er door successie en stikstofdepositie vergrassing plaats in de biotopen. Om dit een halt toe te roepen moet er af en toe rigoureuus ingegrepen worden. Dit jaar leidde dat tot renovatie van het hoge duin dat sterk vergrast was. Een aantal belangrijke soorten werd uitgestoken en bewaard in de kweekhoek. Het duin is vervolgens afgedekt met worteldoek en van

een nieuwe laag duinzand voorzien. Vervolgens zijn soorten als driedistel, aarddistel, zeepkruid, asperge, duinroos en kruipend stalkruid teruggeplant en helm nieuw aangeplant. Later in het jaar zijn op het hoge duin nog ontbrekende soorten als vogelpootje, bitterkruid, zwenkdravik en ruige anjer geplant. Ondanks het watergeven hadden veel soorten het moeilijk. Vooral de periode eind juli was extreem warm. Daarom besloten we het assortiment in 2020 verder aan te vullen.

Hoge duin werd bedekt met nieuwe laag duinzand.

In juli bloeide voor het eerst in lange tijd de waterviolier weer in de tuin. Tijdens een rondleiding aan een groep enthousiaste leden van de plantenwerkgroep van de KNNV

Amsterdam troffen we op een struintuinmuur langs de hockeyvelden een onbekende soort wolfsmelk aan. Het bleek te gaan om een Mediterrane soort die nog niet bekend is in Nederland.

Het ontslag van Franke begin juli leidde bij veel mensen tot de vraag hoe het nu verder moest met de tuin zonder beheerder. Het gewone beheer van de tuin, zoals bijvoorbeeld het snoeien van de hagen, het begaanbaar houden van de paden en het maaien van de weiden, ging ook zonder beheerder gewoon

door. We kregen hulp van Henk Nijenhuis, oud-beheerder van De Heimanshof. Hij maakte een werkschema voor de eerste maanden voor de vrijwilligers. Eind augustus werd een tuincommissie in het leven geroepen die deze taak overnam. Deze commissie bestaat uit Cora Reurings, Diederik Smilde, Jeroen Warmerdam en Dick Gatsonides, bijgestaan door Henk als adviseur. De tuincommissie stuurt het beheer in de tuin door de vrijwilligers aan en bepaalt de werkzaamheden voor de korte en de langere termijn. Ook bekijkt ze wat er beleidsmatig moet worden gedaan in de toekomst. Onderwerpen die aan bod kwamen zijn onder meer: Welke bomen moeten verdwijnen; wat doen we met de naambordjes in de tuin; hoe verhogen we de biodiversiteit; hoe maken we de tuin visueel aantrekkelijker; hoe krijgen we ontbrekende soorten weer in de tuin. Maar ook hoe houden we plaagplanten als armbloemig look, daslook, boskortsteel, gewone berenklaauw, zwartmoeskervel, hangende zegge en de tuinvorm van beemdtkroon in toom.

De tuincommissie komt iedere twee weken bijeen en heeft al diverse plannen het licht laten zien. Er is een werkplan gemaakt voor de algemene werkzaamheden in de tuin en de biotopen. Diederik en Jeroen hebben een plan gemaakt voor het gebruik van bordjes met plantennamen in de tuin. Deze zullen in het kader van educatie per biotoop of thema in een deel van de tuin worden geplaatst. Diederik heeft van enkele soorten bordjes in verschillende uitvoeringen gemaakt, waar we een keuze uit hebben gemaakt. Voorlopig gaan we de oude aluminium staanders gebruiken om de bordjes aan te hangen. In de toekomst willen we overgaan naar RVS-staanders; daar ontbreekt op dit moment echter het budget voor.

In de varentuin bij de kweekhoek is het assortiment uitgebreid door het uitplanten van enkele nieuwe soorten varens die Paul Tensen heeft geregeld bij heemtuin De Braak in Amstelveen. Zo is de rechte driehoeksvaren uitgeplant in een met kalkarm zand gevulde bak samen met boswederik en heeft de smalle beukvaren een plaats gekregen op de aarden wal vlak bij de dubbelloofvaren.

In september is veel kattenstaart en gewone wederik uit de veenbak verwijderd. Daarnaast zijn de jonge berkjes er in zijn geheel uitgetrokken en zijn dauwbramen en een enkele brem verwijderd met als doel om het veenmos meer ruimte te geven.

Om het hoge duin meer licht te geven en het lage duin, dat in de loop van de tijd geheel begroeid is geraakt met bomen en struiken, weer open te maken zijn tijdens de natuurwerkdag op 2 november op het lage duin veel bomen en struiken bij de grond afgezet. Alleen de karakteristieke gele kornoelje en een paar markante kardinaalsmutsen zijn gespaard. De bodem is gelijktijdig zo veel mogelijk vrijgemaakt van klimop. Nu maar afwachten wat er in de toekomst opkomt, nu de begroeiing weg is. Komt de geelster weer op? We wachten nieuwsgierig af!

Verder hebben de Struinkids het struikelpad achter het lage duin weer in ere hersteld. Door deze werkzaamheden kunnen voorbijgangers ook gelijk weer beter de tuin in kijken en is onze parel van de Haarlemmermeer wat minder aan het zicht onttrokken.

In het najaar zijn alle weides gemaaid en is veel snoeiwerk verricht in de tuin. Zo zijn de knotlinde bij de grote akker afgezet en is de ratelpopulier daar vlak naast opgekroond. Aan de noordkant van het duin zijn een ratelpopulier en eik verwijderd. Op diverse plaatsen zijn knotwilgen afgezet en ook de wilg bij het moeras is flink gesnoeid. De vrijwilligers van De Heimanshof hebben bij deze werkzaamheden veel hulp gehad van de groep jong dementerenden, die een groot deel van de opruimwerkzaamheden op zich hebben genomen.

Thea, Jeroen en Betty hielden zich dit jaar met de kweekhoek bezig. Veel oude zaden zijn opgekweekt om te zien wat daar nog van opkomt. Helaas is er weinig opgekomen. Alleen de wegdistel doet het erg goed waardoor we hiervan veel konden uitplanten. Verder hebben eerder opgekweekte soorten een plaatsje in de tuin gekregen, zoals bijvoorbeeld: blauw walstro, beekpunge, mottenkruid, Sint-Janskruid, tongvaren en zwanenbloem. Meer algemene soorten zijn weggegeven aan vrijwilligers of weggegooid, zodat er ruimte is gecreëerd voor het kweken van zeldzame en/of ontbrekende soorten voor gebruik in De Heimanshof.

Een punt van aandacht voor de toekomst is de waterhuishouding in de tuin. In de droge zomerperiode is dit jaar veel leidingwater gebruikt om water te geven. Het gaat vooral om het duin, de kweekhoek, de schooltuinen en de bakken naast de kas. Om het gebruik van leidingwater te beperken is ook water uit de Hoofdvaart ingelaten via de beek. Dat water is echter te voedselrijk voor de meeste biotopen en daarom niet zo geschikt voor de tuin. In de winter is er juist vaak te veel water. Dit geldt met name voor de boomgaard, kruidentuin en de schooltuinen. We kunnen dit mogelijk verhelpen door het aanleggen van een greppel in de boomgaard of drains met afvoer naar de beek. We gaan in 2020 een plan maken voor gerichter waterbeheer.

5. Sociale duurzaamheid en vrijwilligersbeleid

Voor een vereniging die op vrijwilligers draait is het belangrijk dat ze betrokken zijn, zich gehoord voelen, het gevoel hebben van nut te zijn en dat het gezellig is. In hoofdstuk 2 hebben we geschetst welke stappen op dit vlak afgelopen jaar genomen zijn. Het vrijwilligersbestand is in 2019 licht gegroeid. In de tuin werkten elke week gemiddeld zo'n 20/25 mensen. Daarnaast waren zo'n 20-30 mensen in organisatorische en administratieve functies actief, bijvoorbeeld bij de festivaldagen, verzending van mailings, bestuurszaken en het schoonhouden van de gebouwen.

De Heimanshof wil een plek zijn waar iedereen zich thuis voelt en welkom is om te komen helpen of gewoon te genieten van de tuin. Onze vrijwilligers hebben vele verschillende achtergronden en dat gaat in de praktijk heel goed samen. Nieuwe mensen worden ontvangen door de vrijwilligerscoördinator die kijkt waar de interesses/ambities liggen en die deze zo goed mogelijk koppelt aan werkzaamheden in de tuin. Voor zover het werkzaamheden rond het beheer zijn, stuurt de beheerder de vrijwilliger aan. Gaat het om verenigingsactiviteiten dan is een bestuurslid of de vrijwilligerscoördinator de begeleider.

De werving van nieuwe vrijwilligers heeft in 2019 een impuls gekregen door het opstellen van een aantal vrijwilligersprofielen. Waar voorheen generiek geworven werd, zijn nu specifieke aandachtsgebieden benoemd zoals begeleider jeugdactiviteiten, sociale media, gastheren/-vrouwen, mensen met groene vingers, liefhebbers kruidentuin en verenigingsbouwers. Deze aanpak heeft tot een aantal nieuwe vrijwilligers geleid.

Vitale jong dementerenden

In juli is een nieuwe groep vrijwilligers in de tuin komen helpen. Het zijn vitale jong dementerenden van de dagbesteding bij zorgorganisatie Amstelring. Deze mensen willen graag fysiek buiten bezig zijn, en daar had Amstelring zelf onvoldoende aanbod voor. We zijn een proef gestart waarbij maximaal zes deelnemers twee ochtenden in de week komen helpen in de tuin. De samenwerking bleek een groot succes voor beide partijen. De deelnemers voelen zich gewaardeerd, zijn lekker fysiek bezig in de buitenlucht en voelen zich onderdeel van de vereniging. De Heimanshof is enthousiast over de cohesie met andere vrijwilligers, hun tomeloze enthousiasme en de grote hoeveelheid werk die door de groep wordt verzet. De proef wordt in 2020 omgezet in een samenwerkingsovereenkomst.

Reïntegratie

In 2019 is overleg tot stand gekomen met het team Werk en Inkomen, cluster Sociale Dienstverlening van de gemeente. We zijn een proef gestart om mee te werken aan de reïntegratie/sociale activering van mensen die niet actief zijn in het arbeidsproces.

Ook met Ons Tweede Thuis en Meerwaarde zijn verkennende gesprekken gevoerd over instroom van nieuwe vrijwilligers.

Inspiratieprogramma

Naast een goede opvang en begeleiding van vrijwilligers bij het werk kent de vereniging ook een inspiratieprogramma. Doel hiervan is enerzijds om leden (meewerkende leden, jeugdleden, donateurs en groentetuinleden) elkaar beter te laten leren kennen en anderzijds om de leden er bewust van te maken dat de tuin meer betekent dan 'werken' alleen. Hoofdstuk 2 geeft voor een deel al een beeld van de activiteiten die hieronder vallen, zoals lezingen, workshops, excursies en de feestavond.

Struintuin

De Struintuin speelt bij de uitvoering van een aantal van deze activiteiten een belangrijke rol. Deze natuurontdektuin is ontworpen als trekpleister voor doelgroepen die moeilijk te verleiden zijn met mooie bloemen en beestjes. Het is de plek waar de Struinkids wekelijks bijeenkomen om hun groentetuintjes te verzorgen, de GreenTeens chillen in de boomhut, waar familiehappydings van leden plaatsvinden en waar vele activiteiten van de festivaldagen worden georganiseerd.

Delen van de Struintuin worden ook gebruikt in de NME/NDE-lessen die georganiseerd worden door het NMCX. Ook diverse BSO's en naschoolse opvangorganisaties weten de weg naar deze natuurspeelplaats te vinden.

In de zomermaanden is De Heimanshof, en met name de Struintuin, ook in de weekenden een trekpleister voor gezinnen. Vaste gastvrouw Saartje (Bep Spreeuw) zorgt iedere zaterdag- en zondagmiddag voor veel gezelligheid en koffie/thee/limonade voor bezoekers en vrijwilligers die dan in de tuin aan het werk zijn.

Pizza-oven in de Struintuin

6. Natuureducatie inwoners Haarlemmermeer e.o.

De Heimanshof biedt ieder jaar een breed pakket aan activiteiten gericht op natuureducatie, natuurbeleving en recreatie. Het gaat dan onder meer om lezingen, rondleidingen, workshops, cursussen, themadagen rond bijvoorbeeld stinsenplanten en tentoonstellingen. Deze activiteiten verschijnen aan het begin van het jaar in een programmaflyer die verspreid wordt onder de leden en belangstellenden en te downloaden is via de website. De activiteiten trekken op jaarbasis, naast de bezoeker die een rondje door de tuin komt lopen, een paar honderd mensen. Knelpunt in de publiciteit is, dat diverse huis-aan-huis bladen slecht bezorgd worden in delen van Haarlemmermeer. Deze bladen zijn belangrijk om met natuurliefhebbers in contact te komen. Naast deze media gebruiken we daarom onder meer ook Facebook, onze website, het Platform Groen Haarlemmermeer en digitale agenda's om onze activiteiten onder de aandacht te brengen.

In 2019 is een vervolg gegeven aan het project om de educatieve waarde van de tuin te verhogen. Na de biotopenborden zijn nu, in beperkte mate, soortenbordjes in de tuin verschenen. De zoektocht naar de juist vorm heeft enige tijd in beslag genomen, maar is nu gevonden. In 2020 zullen meer bordjes met de seizoenen mee, biotoop- of themagericht in de tuin verschijnen. De bordjes worden gemaakt door onze eigen vrijwilligers. Dit project krijgt in 2020 weer enkele nieuwe elementen namelijk seizoenswandelingen in de tuin aan de hand van een infoblad dat bij de Kijkdoos meegenomen kan worden en educatieve paden voor kinderen (zie hoofdstuk 3).

In februari trok de tweedaagse workshop Botanisch Tekenen veel belangstelling. De workshop raakte in korte tijd over-ingetekend. Een professionele docent bracht de deelnemers de eerste beginselen van het botanisch tekenen bij.

Veel belangstelling voor workshop botanisch tekenen

In de zomer gaf fotograaf John van Loon een workshop Natuurfotografie in de tuin. Gewapend met camera's gingen de deelnemers de tuin in om bijzondere invalshoeken te zoeken voor hun foto's. Een aantal foto's was vervolgens te zien op de website en de Facebookpagina van De Heimanshof.

Slechts enkele activiteiten zijn door gebrek aan capaciteit niet doorgegaan: de orchisexcursie Kennemerland, het bezoek aan de Heimanshof Den Haag (uitgesteld naar 2020) en enkele activiteiten voor de Struinkids (vissen en St. Maarten).

Samenwerking met Stichting M.E.E.RGroen

De samenwerking met de stichting M.E.E.RGroen dateert van 2012. De ambitie die Franke had om meer projecten buiten de tuin te doen, werd niet gedeeld door het Heimanshofbestuur. Dit leidde tot de oprichting van de stichting M.E.E.RGroen, met Franke als directeur en een eigen bestuur. Beide organisaties zetten zich in voor dezelfde doelen, alleen op een andere schaal. De samenwerking betrof het delen van het tuingereedschap en het uitvoeren van twee gemeenschappelijke projecten: de boomweggeefdagen in maart en het bouwen van insectenhôtels. Daarnaast mocht M.E.E.RGroen De Heimanshof als uitgangsbasis gebruiken voor haar activiteiten. Mede op aandrang van de gemeente is de samenwerking in 2018 geformaliseerd via een samenwerkingsovereenkomst met het bestuur van de stichting M.E.E.RGroen.

De boomweggeefactie was weer een mooi succes. Doel van deze actie is om mensen te stimuleren meer groen in de vorm van bomen of struiken in hun tuin of omgeving een plek te geven. De boompjes die worden weggegeven zijn zaailingen uit eigen tuin en gebieden die bij M.E.E.RGroen in beheer zijn. Zo'n 50-75 mensen kwamen naar de tuin om boompjes voor eigen tuin of projecten op te halen. Als tegenprestatie werden ze lid van De Heimanshof of gaven een donatie. M.E.E.RGroen hield ook markten in Heemstede waardoor alle boompjes een nieuwe bestemming vonden.

De samenwerking met stichting M.E.E.Rgroen is in juni 2019 opgezegd door het bestuur van De Heimanshof. Zij had onvoldoende vertrouwen in de bestuurlijke ontwikkeling van de stichting en vond dat het onderwerp veilig werken te weinig aandacht kreeg binnen de organisatie. Hierdoor werden vrijwilligers/stagiaires van De Heimanshof aan onveilige situaties blootgesteld. De verstoorde relatie van het Heimanshof-bestuur met Franke (beheerder Heimanshof en directeur/waarnemend voorzitter van het M.E.E.RGroen-bestuur) zorgde al langer voor spanningen tussen beide organisaties.

Samenwerking IVN

De doelstellingen van De Heimanshof en het IVN Instituut voor Natuureducatie komen grotendeels overeen. We willen op een laagdrempelige wijze mensen enthousiast maken voor de natuur zodat zij zich ook in gaan zetten voor meer biodiversiteit in eigen tuin, wijk/buurt of woonplaats. In 2019 hebben we de handen ineengeslagen en een aantal gezamenlijke activiteiten opgezet en georganiseerd. Binnen

het Platform Groen Haarlemmeer hebben we samen aangestuurd op het kiezen van een jaarthema waar alle deelnemende organisaties aan het Platform in participeren. Het Platform wordt gefaciliteerd door het NMCX. IVN, Heimanshof en NMCX waren de trekkers van de campagne 'Biodiversiteit, help jij een handje?!'. De aftrap van de campagne vond plaats tijdens de Stinsenplantendag op 14 april en werd gedaan door wethouder Mariëtte Sedee van de gemeente Haarlemmermeer. Ook het Zomerfestival op 23 juni stond in het teken van deze campagne. Op beide themadagen trokken vrijwilligers van het IVN en De Heimanshof samen op bij de organisatie, rondleidingen en begeleiding van de bezoekers. Zo'n 200 bezoekers kregen tips en trucs aangereikt om mee te helpen bij het verhogen van de biodiversiteit. IVN had voor de organisatie van onder meer de twee themabijeenkomsten een financiële bijdrage gekregen uit het fonds 'Betrekken bij Groen' van Landschap Noord-Holland. De samenwerking is goed bevallen en zal in 2020 worden voortgezet.

Inhaken op landelijke themadagen

Samen opwerken is een beproefde manier om dingen over te dragen. Daarom organiseren we regelmatig werkzaterdagdagen waarop we ons in de publiciteit deels richten op onze eigen vrijwilligers en deels op potentiële nieuwe vrijwilligers. Met name mensen die door de week nog werken kunnen op die zaterdag een paar uurtjes meewerken.

Daarnaast doen we ieder jaar mee met NLDoet (medio maart) en de Nationale Natuurwerkdag (1^e zaterdag van november) om het nut en het plezier van natuurwerk onder de aandacht van mensen te brengen. De NLDoet-ploeg bestond dit jaar uit 10 mensen; op de Natuurwerkdag waren er circa 15 deelnemers.

We hebben afgelopen jaar naast NLDoet en de Natuurwerkdag ook aan diverse andere landelijk gepromote dagen meegedaan zoals de Dag van de Duurzaamheid (schoonmaakactie met de wijkraad) en de Nacht van de Nacht (aandacht voor lichtvervuiling). Al deze acties brengen nieuwe mensen in contact met De Heimanshof en onze missie. Ook kijken we steeds waar we samenwerkingsverbanden kunnen vinden met andere organisaties op gemeenschappelijke doelen.

Nacht van de nacht met aandacht voor lichtvervuiling.

7. Beheer gebouwen, installaties en kassen

Het jaar 2019 is een voorbereidingsjaar geworden voor een aantal grote projecten op het gebied van gebouwen en kassen. In januari mochten we Erik Vermeulen verwelkomen als vrijwilliger die de coördinatie van een aantal van deze werkzaamheden op zich wilde nemen. Erik heeft een inventarisatie gemaakt van ons bestand 'technische voorzieningen' (apparatuur, installaties etc.) en in de computer vastgelegd, inclusief contactpersonen voor onderhoud en reparatie van deze apparatuur en installaties.

Kijkdoos

In het kader van de verduurzaming van de Kijkdoos zijn voorbereidingen getroffen om de verouderde verwarming (radiatoren) en de vloer in de centrale ruimte (balken waren aan het rotten) te vervangen. Omdat voor deze operatie de hele ruimte leeggehaald moest worden, bood dit de gelegenheid om ook het interieur van de Kijkdoos tegen het licht te houden. In samenspraak met de vrijwilligers is een plan gemaakt voor schilderwerk en herinrichting. Voor de renovatie van de vloer is in december een contract getekend met bouwbedrijf Aspect dat de werkzaamheden in 2020 gaat uitvoeren. Het sloop- en herinrichtingswerk wordt volledig in eigen beheer gedaan door vrijwilligers.

Om de vrijwilligers gedurende de verbouwing een warme plek voor koffie, thee en lunch te kunnen bieden, bereikten we een akkoord met de gemeente voor het tijdelijk gebruik van het voormalig NMCX-gebouw. Daar kon ook de inventaris van de Kijkdoos tijdelijk opgeslagen worden.

De geplande vervanging van de stoelen is in 2019 niet doorgegaan. De stoelen zijn op zich nog goed; probleem zit hem in de doppen onder de poten die slijten. Er worden nieuwe doppen aangeschaft zodat de stoelen straks op de nieuwe vloer geen beschadigingen veroorzaken.

Eind december was De Kijkdoos bijna leeg voor de vloerrenovatie

Pompen

In 2018 werden we geconfronteerd met een uitermate droge zomer die leidde tot grote droogte in de tuin. Er is toen een noodvoorziening aangelegd om water uit de sloot bij de hockeyvelden (verbinding met de Hoofdvaart) de tuin in te krijgen waarmee dan beregend kan worden. Dit systeem is in 2019 afgemaakt en heeft goed gefunctioneerd. De pomp heeft een beschermende kast om zich heen gekregen. De inlaat van het water vormt wel weer een probleem omdat bepaalde soorten planten dreigen te verdwijnen

doordat het water erg voedselrijk is. De tuincommissie is bezig een oplossing te zoeken; gedacht wordt aan een soort helofytenfilter dat het voedsel uit het water kan filteren.

Kassen

De prachtige kassen zijn al enige tijd onderwerp van gesprek binnen het bestuur en met de gemeente. De mediterrane, tropische en woestijn kas zijn een ontdekparadijs voor bezoekers, maar vormen anderzijds een fikse kostenpost vanwege het verwarmen. In 2018 zijn mogelijkheden geïnventariseerd om de kassen te verduurzamen. Dit brengt grote investeringen met zich mee. De kassen zijn eigendom van de gemeente en technisch afgeschreven. De gemeente voelt daarom niets voor grootscheepse investeringen.

In 2019 is overleg gestart tussen de gemeente, De Heimanshof en het NMCX over de toekomst van de kassen. De Heimanshof is huurder en faciliteert de opvang van de schoolklassen in een deel van de kassen. De Heimanshof en het NMCX willen graag een nieuwe representatieve ontvangstruimte voor NME-onderwijs realiseren. Dit zou kunnen door de kassen en het voormalig NMCX-gebouw te vervangen door een multifunctioneel gebouw waar ook de wijk, zorgorganisatie Amstelring en mogelijk andere partijen een plek kunnen krijgen.

Eind zomer 2019 ontstond een acuut probleem voor het gebruik van de kassen als ontvangstruimte voor schoolklassen en bezoekers toen de nieuwe verzekeraar van de gemeente de kassen weigerde te verzekeren. Het risico van glasbreuk was het grootste probleem. De ontvangst van de schoolklassen heeft tijdelijk in het naastliggende gebouw plaatsgevonden. De Heimanshof sloot de kas af voor bezoekers en ging er alleen in om de planten water te geven. Na intensief overleg is er gelukkig een oplossing gekomen en heeft de gemeente de kapotte ramen laten repareren en heeft De Heimanshof de andere knelpunten opgelost.

Eerder in het jaar is de onderwaterontdekkwereld in de kassen ontmanteld. In zo'n 15 aquaria hebben we enkele jaren vissen en andere waterdieren uit Haarlemmermeer voor bezoekers zichtbaar gemaakt. Een mooi initiatief dat met veel enthousiasme door Franke en vrijwilligers tot stand was gekomen. Doel was om er ook lessen voor de schoolkinderen omheen te maken. Ondanks vele inspanningen lukte het niet om de kwaliteit van de verzorging structureel goed op orde te houden; ook de veiligheid op gebied van elektra liet te wensen over. Bovendien bleek het houden van deze dieren (die in vrijheid geleefd hadden) wettelijk verboden te zijn. Het bestuur heeft daarop besloten de dieren vrij te laten en de aquaria af te breken. De adoptieschildpad is naar een schildpaddenopvang gebracht.

Boomhut en nieuw bomenpad

De boomhut in de Struintuin is een geliefd speelobject voor de jonge bezoekers van de tuin. Ieder jaar wordt aan het begin van het zomerseizoen onderhoud gepleegd aan de hut en andere onderdelen van de Struintuin. In het najaar kregen we bericht van de gemeente dat er toch mankementen aan de hut waren geconstateerd en dat deze opgelost moesten worden om van deze voorziening gebruik te kunnen blijven maken. Dit gebeurt in de winterperiode.

Al drie jaar zijn we bezig om een verlenging van het bomencircuit te realiseren. De contacten met vier aannemers liepen om diverse redenen op niets uit. Ondertussen was er al wel flink wat geld bij elkaar gebracht met name door de GreenTeens, Franke, de Struinkids en enkele volwassen leden. In het najaar vonden we eindelijk een bedrijf dat bereid was dit project te realiseren. In december is het contract met de firma Treehopper B.V. getekend. Zij bouwt onder de merknaam 'Skywalker' in februari/maart 2020 een

pad tussen de bomen door over de beek. Boven de beek komt een hoge uitkijktoren waar je de vogels en de bomen op grote hoogte kunt bekijken. De tuin heeft hiermee voor 2020 weer een nieuwe trekpleister die ook ingezet zal gaan worden in de NME/NDE-lessen.

Gereedschap en materialen

Tot juni van dit jaar hebben De Heimanshof en stichting M.E.E.RGroen samen een gereedschapspoule in stand gehouden. Na de opzegging van de samenwerkingsovereenkomst door De Heimanshof is het gereedschap volgens de eigendomslijst van eind 2018 verdeeld. Ook andere materialen van M.E.E.RGroen zijn van het terrein verwijderd.

In de weken na het vertrek heeft een opruim- en herschikkingsoperatie plaatsgevonden in de garage en het zogenaamde 'gazen hok' in de Struintuin.

Het overblijvende gereedschap is in kaart gebracht door de tuincommissie. Verouderd en niet-goed functionerend of onveilig gereedschap is weggedaan en zal in 2020 worden vervangen door nieuw gereedschap. Ook het klusgereedschap (hamers, nijptang etc) laat nogal te wensen over. Ook daar wordt een plan voor gemaakt om een en ander aan te schaffen/vervangen.

Bepaald werk in de tuin kan tot lichamelijke klachten leiden vanwege een ongemakkelijke houding. Dat geldt met name voor het wieden van onkruid tussen de tegels op de paden. Dit is bovendien minder leuk en tijdrovend werk. Uit het oogpunt van efficiency en werkvreugde heeft het bestuur een borstelveegmachine aangeschaft waarmee de paden en het parkeerterrein op nummer zeven machinaal schoongehouden kunnen worden.

8. Organisatie

In dit hoofdstuk vindt u een korte beschrijving van de organisatie binnen de vereniging. Afgelopen jaren konden wij ook cijfers over bezoekersaantallen, gewerkte aantal uren en de inzet van de beheerder geven. Dat is helaas dit jaar door het voortijdig vertrek van de beheerder niet mogelijk. In het verslag over 2020 zullen wij die cijfers zeker weer presenteren.

Het bestuur kwam dit jaar 16 keer bij elkaar. Dat is meer dan andere jaren. Er is een aantal extra vergaderingen geagendeerd vanwege de situatie rond de beheerder. In hoofdstuk 2 heeft u kunnen lezen wat zich het afgelopen jaar heeft afgespeeld binnen de vereniging en afleiden wat dus op de agenda van het bestuur stond. Het bestuur bestond tot april uit: Cor Mouwen (voorzitter), Monique Hofstede (secretaris), Ans Röling (vice-voorzitter), Frans de Bruin (penningmeester) en Nol van Burik (algemeen lid). Gerard Graave nam deel aan de vergaderingen als aspirant-bestuurslid. In de ALV van mei trad Ans Röling af als bestuurslid en legde penningmeester Frans de Bruin zijn functie per direct neer vanwege de problemen met de beheerder. Daarmee was het bestuur gereduceerd tot drie mensen. Horst Radema bood hulp als waarnemend penningmeester en werd samen met Gerard Graave door het bestuur gemachtigd om bestuursacties te ondernemen. Het is een zeer zwaar jaar geweest voor het bestuur met soms hoogoplopende emoties.

Het bestuur is dit jaar ondersteund door een vrijwilligerscoördinator (Ans Röling) en een coördinator Technische Zaken (Erik Vermeulen). Vanaf september is de tuincommissie van start gegaan die het beheerdeel van de tuin qua coördinatie onder haar hoede heeft genomen. Eveneens is in die periode een bouwteam aan de slag gegaan met de voorbereidingen en planning van de renovatie van De Kijkdoos.

Er zijn drie Algemene Vergaderingen gehouden. Tijdens de eerste vergadering was de tijd te kort omdat de burgemeester binnenviel met een koninklijke onderscheiding voor Nol van Burik. In mei is deze vergadering afgerond. In december is een bijzondere ALV gehouden over het roeyement van Franke.

Na het vertrek van Franke heeft een flink aantal vrijwilligers de schouders extra gezet onder het werk in tuin en voor de vereniging. Een aantal vrijwilligers was het niet eens met de besluiten van het bestuur en verliet de vereniging. Enkele oud-leden kwamen juist terug in de tuin.

Het aanvankelijke plan van het bestuur om in een kleinere vorm door te gaan, ondersteund door een aantal commissies, is losgelaten mede omdat zich eind van het jaar twee nieuwe kandidaten meldden voor het bestuur. In 2020 zal de nieuwe bestuursploeg met elkaar de nieuwe bestuurlijke lijnen uitzetten, ondersteund door commissies, die door een bestuurslid aangestuurd zullen worden.

De vereniging telde eind 2019 circa 400 leden.

9. Financieel verslag

2019 is het jaar geweest van de penningmeesters. Frans de Bruin legde zijn penningmeesterfunctie neer in de Algemene Ledenvergadering van mei 2019. Frans heeft gedurende het jaar 2019 achter de schermen wel de vereniging geholpen met het voeren van de administratie en het doen van onze betalingen tot en met januari 2020. Daarnaast heeft Frans een spreadsheet aangeleverd waarin de boekhouding van onze vereniging zit, inclusief de gegevens voor onze jaarrekening. Wij zijn Frans de Bruin daar zeer erkentelijk voor.

In het 4^e kwartaal 2019 heeft Horst Radema zich als ad interim penningmeester aangemeld. In december 2019 heeft Louis van Rossum zich voor de functie van penningmeester aangemeld. Horst Radema en Louis van Rossum hebben de laatste stappen uitgevoerd om tot een definitieve jaarrekening 2019 te komen. Hiervoor zijn onder andere gesprekken met de gemeente en de accountant gevoerd.

Hierbij geven we een korte toelichting op de posten die zichtbaar afwijken van de begroting of financieel verslag 2018. Het financieel jaarverslag is als een apart document verkrijgbaar bij secretaris@deheimanshof.nl en staat na vaststelling ook op de website www.deheimanshof.nl

De contributie opbrengst (€ 6.368) en de giften (€ 564) zijn lager dan de begrote cijfers (respectievelijk € 7.500 en € 4.400) en lager dan 2018 (respectievelijk € 6.891 en € 8.897). Dit vormt een punt van aandacht. Ook de 'Overige inkomsten' (€ 2.280), waaronder de bijdrage van de GreenTeens, bleven achter ten opzichte van 2018 (€ 3.565) en de begroting (€ 2.800).

Door het vertrek van de beheerder zijn met name de personeelskosten anders verlopen dan begroot (€ 44.00 werkelijk versus € 55.000 begroot). Enerzijds was er een besparing op salariskosten en sociale lasten, maar anderzijds waren er ook extra kosten door het vertrek van onze beheerder, die niet begroot waren. Deze kosten hebben betrekking op advocaatkosten (€ 7.058), advertentiekosten voor het aantrekken van een nieuwe beheerder (€ 2.230) en extra inhuur van arbeidskrachten (€ 1.000). Deze kosten zijn verwerkt onder 'Overige salariskosten' (2019: totaal € 11.431, 2018: totaal € 1.680).

De huisvestingskosten 2019 (€ 44.223) zijn iets lager dan begroot (€ 44.900), maar iets meer dan 2018 (€ 43.051). De organisatie kosten 2019 (€ 13.117) zijn hoger dan begroot (€ 10.700) en hoger dan 2018 (€ 11.206). De grootste stijging binnen de organisatiekosten zit onder rekening 'Diversen/Onderhoud tuin' (2019 € 3.996 versus 2018 € 3.142).

De uitgaven voor Activiteiten zijn in 2019 gedaald (2019 € 4.638 versus 2018 € 7.406). Dit wordt met name veroorzaakt doordat er geen uitgaven zijn geweest voor Natuurspeelplaats en werkplaats (2018 totaal € 1.798) en lagere uitgaven voor 'Open weekenden/Lezingen' (2019 € 822 versus 2018 € 1.580).

Dit alles heeft geresulteerd in een positief eindsaldo van € 5.982. De gemeente heeft ons medegedeeld dat dit bedrag niet hoeft te worden terugbetaald, maar aan het eigen vermogen kan worden toegevoegd. Ons eigen vermogen is hierdoor gegroeid van € 5.964 naar € 11.946. Als gevolg van het gegroeide eigen vermogen bestaat de kans dat de vereniging in 2021 gekort wordt op de hoogte van de subsidie.

10. Epiloog

Als we het activiteitenprogramma 2019 naast het voorliggende jaarverslag leggen, mogen we constateren dat we nagenoeg alle geplande acties hebben weten te realiseren. Dat is een groot compliment naar iedereen die betrokken is bij De Heimanshof, en met name de vrijwilligers die na het vertrek van de beheerder een of twee tandjes bij hebben gezet.

Hier en daar zijn in het beheer accenten verlegd omdat de prioriteit daarvan hoger was. Zo is het reorganiseren van de zoute bak nog niet gedaan, maar is er veel meer gesnoeid dan begin 2019 was gepland. Ook hebben de schooltuintjes extra aandacht gekregen om de groeikracht van de grond te verbeteren.

Eén voornemen is niet uit de verf gekomen: samen met de gemeente Haarlemmermeer nadenken over welke rol De Heimanshof kan spelen in de citymarketing van Haarlemmermeer. In 2020 zullen we een nieuw beleidsplan maken en dan zal dit onderwerp meegenomen worden in de gesprekken.

Het activiteitenplan 2020 is alweer gemaakt en inmiddels volop in uitvoering. We hebben er alle vertrouwen in dat we ook dit ambitieuze plan weer tot een goed einde kunnen brengen met onze enthousiaste vrijwilligersploeg en nieuwe beheerder.

